

BOG

STORE NORDISKE KRIG (/BOEGER/STORE- NORDISKE-KRIG-BIND-1- 1700-1710-STORE- PLANER)

Af
Dan H. Andersen (/forfattere/dan-h-andersen)
(2021)

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?](https://bibliotek.dk/da/search/work/?)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/store-nordiske-krig-bind-1-1700-1710-store-planer) for at anmelde SEARCH_BLOCK_FORM=870970-BASIS%3A39088878&FRAGMENT=CONTENT)

Store Nordiske Krig er røget ud af vores historiske bevidsthed, men Dan H. Andersens mastodontiske to binds-værk gør et fortrinligt forsøg på at genindsætte den.

TAGS:

DEN STORE NORDISKE KRIG (/TAXONOMY/TERM/24362)
KRIGE (/TAXONOMY/TERM/5892)

HISTORIE (/TAXONOMY/TERM/4412)

ANMELDELSE

20 feb.22

(/users/kaare-damgaard-kjaerhus)

Af Kaare Damgaard Kjærhus
(/users/kaare-damgaard-kjaerhus)

Store Nordiske Krig (1700-1721) er ikke længere en del af den historiske bevidsthed, men historiker Dan H. Andersens mastodontiske to binds-værk af samme navn gør et fortrinligt forsøg på at genindsætte den.

Som danmarkshistoriens sidste svenskekrig tegnes i 'Store Nordiske Krig' et billede af en ung dansk enevælde, der nervøst analyserer enhver udenrigspolitisk manøvre set i lyset af det katastrofale tab af Skånelandene i 1658 og belejringen af København 1658-60, hvor den danske stat var nærved at kollapse.

I disse år var Danmark-Norge dog langt fra ene bekymret om den ekspansive svenske stat, der succesfuldt havde bidt sig fast i hovedparten af Østersøen. Både Ruslands Peter den Store og Polens August den Stærke betragtede den svenske stat med lige dele bekymring og ærgerrighed. En bekymring og ærgerrighed, der efterhånden bragte de tre landes herskere sammen i et fælles anti-svensk allianceforbund, der langsomt udviklede sig til Store Nordiske Krig. 'Store Nordiske Krig' behandler, i

modsætning til det meste andet moderne historisk faglitteratur, krigen og dens optakt ud fra krigens primære aktører og følger ikke strengt en kronologi, men springer af- og til i tid – ofte for at understrege samtidens langsomme kommunikationslinjer og disses betydning for krigens forløb.

Denne person- og perspektivbårne tilgang til krigens forløb gør, at Andersen tager sig visse friheder til at granske tanker og bevæggrunde iblandt krigens væsentligste skikkelser, der ikke nødvendigvis er strengt belæg for om end yderst sandsynligt. En sådan tilgang giver bogen en medrivende spændingskurve, men kan frembringe en panderynken eller to blandt faglitterære purister.

Yderligere behandles de latente konflikter mellem statsdannelser som eksempelvis de russiske og tyrkiske, hvor førstnævnte søgte adgang til Sortehavet, mens sidstnævnte stædigt forsøgte at forhindre selvsamme, hvilket i årtierne efter krigsudbruddet førte til en russisk annektering af Krimhalvøen.

Første bind med undertitlen 'Store planer' fortæller om skabelsen af det anti-svenske allianceforbund såvel som svenskernes bekymring for selvsamme og giver et kalejdoskopisk indblik i datidens fyrstehuse, statsdannelser, traditioner og diplomatiske forbindelser fortalt ud fra både et svensk, dansk, russisk og polsk perspektiv.

Hermed fornemmes hurtigt bogens styrke og svaghed. Det omfattende persongalleri giver et levende og detaljeret indblik i datiden, men de mange generaler, admiraler og diplomatiske

attachéers gøren og laden flyder ofte sammen og stopper det ellers selverklærede episke narrativ, der byder på mange højdepunkter.

Værd at fremhæve er blandt andet den svenske hærs flerårige march fra Sverige via Polen til Sachsen for at kulminere i Slaget ved Poltava i nutidens Ukraine, hvor Karl XII modvilligt måtte flygte i osmannisk eksil, den danske kong Frederik IV's uforståelige feriering i Italien samtidig hermed, og Peter den Stores udrensning af gammelrussiske elementer til fordel for en mere vestlig orientering. Malerisk og morsomt eksemplificeret ved Peter den Stores forbud mod det traditionelt gammelrussiske fuldskæg.

Dan H. Andersens to binds værk om Store Nordiske Krig er et kærkomment indblik i en krig, der, med tændstikæskernes Tordenskjold som mulig undtagelse, er blevet uretmæssigt overskygget af de forgange Karl Gustav-krige og efterfølgende Slesvigske Krige. Den leverer et overlegent detaljeret indblik i krigens årsager, forløb, persongalleri og er et sjældent sprogligt elegant og medrivende indlæg i historieskrivningstraditionen fra Theodor Mommsen og Edmund Burke.

BOGDETALJER

